

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جلسه ۱۵ شرح و تفسیر نهج البلاغه خطبه ۹۱

كَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى مَوْرِ أَمْوَاجٍ مُسْتَفْحَلَةٍ وَ لَجَجَ بِحَارٍ زَاخِرَةٍ تَلْتَطِمُ أَوَادِي أَمْوَاجِهَا وَ تَصْطَفِقُ مُتَقَادِفَاتٍ أَتْبَاجِهَا وَ تَرْعُو زَبْدًا كَالْفُحُولِ عِنْدَ هِيَاجِهَا فَخَضَعَ جِمَاحُ الْمَاءِ الْمُتَلَاطِمِ لِثِقَلِ حَمْلِهَا وَ سَكَنَ هَيْجَ ارْتِمَائِهِ إِذْ وَطِئَتْهُ بِكُلِّكَلِهَا وَ ذَلَّ مُسْتَخْذِيًّا إِذْ تَمَعَّكَتْ عَلَيْهِ بِكَوَاهِلِهَا فَأَصْبَحَ بَعْدَ اصْطِخَابِ أَمْوَاجِهِ سَاجِيًّا مَقْهُورًا وَ فِي حَكْمَةِ الذَّلِّ مُنْقَادًا أُسِيرًا وَ سَكَنَتِ الْأَرْضُ مَدْحُوَّةً فِي لُجَّةِ تِيَّارِهِ وَ رَدَّتْ مِنْ نَخْوَةِ بَأْوِهِ وَ اعْتَلَّائِهِ وَ شُمُوحِ أَنْفِهِ وَ سُمُومِ غُلُوءَائِهِ وَ كَعَمَّتْهُ عَلَى كِظَّةِ جَرِيَّتِهِ فَهَمَدَ بَعْدَ نَزَقَاتِهِ وَ لَبَدَ بَعْدَ زَيْفَانٍ وَ ثَبَاتِهِ

شرح واژگان:

کَبَسَ: قرار داد      مَوْرُ: حرکت      مُسْتَفْحَلَةٌ: هیجان و سرکشی

لُجَجَ: هیجان ها      زَاخِرَةٌ: پر از آب      أَوَادِي: قسمت بالای موج

تَصْطَفِقُ: برخورد کردن امواج      مُتَقَادِفَاتٍ: پرتاب شدن موج ها روی همدیگر

أَتْبَاجٍ: وسط دریا      تَرْعُو زَبْدًا: ظاهر شدن کف ها روی آب

جِمَاحُ الْمَاءِ: سرکشی آب      إِذْ وَطِئَتْ: برخورد کردن      كُلِّكَلٍ: سینه

مُسْتَخْذِيًّا: سست و رام شدن      تَمَعَّكَتْ: غلطید      كَوَاهِلٍ: پشت

اصْطِخَابٍ: مخلوط شدن صدای موج ها      سَاجِيًّا: ساکن و آرام

حَكْمَةُ الذَّلِّ: اسب افسار گسیخته      مَدْحُوَّةً: گسترش داده شده

لُجَّةً: هیجان امواج      تِيَّارٍ: وسط دریا      نَخْوَةً: کبر و غرور

بَأْوِهِ: تکبر و فخر فروشی که اشاره به شدت تلاطم امواج است

شُمُوحٍ: بلندی کبر و غرور      غُلُوءَائِهِ: تجاوز از حد      كَعَمَّتْ: محدود کردن

كِظَّةً: تجاوز از حد      هَمَدَ: فروکش نمودن      نَزَقَاتِهِ: جست و خیز

لَبَدَ: توقف کردن      زَيْفَانٍ: راه رفتن متکبرانه      ثَبَاتِهِ: جست و خیز و پرش یا حرکت شدید

روزهای نخستین